

תרגול 1

רציפות של פונקציה

הגדרה

תהי $f(x)$ פונקציה המוגדרת בסביבה מסוימת של הנקודה $x = x_0$. נאמר כי $f(x)$ רציפה בנקודה $x = x_0$ אם מתמלאים שני התנאים:

א. קיים הגבול $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x)$.

ב. $\lim_{x \rightarrow x_0} f(x) = f(x_0)$.

נאמר שפונקציה $f(x)$ רציפה בקטע I אם היא רציפה בכל נקודה בקטע.

הערה

כל הפונקציות האלמנטריות רציפות בתחום הגדרתן.

משפט ערך הביניים

תהא f רציפה ב $[a, b]$, ונניח ש $f(a) < 0, f(b) > 0$ (או להפך) אז קיימת נקודה $a < c < b$ כך ש $f(c) = 0$.

תרגיל 1

הוכיחו כי למשוואה $x = 2 + \arctan x$ יש לפחות פתרון ממשי אחד.

פתרון

נוכיח שלפונקציה $f(x) = 2 + \arctan x - x$ יש נקודת חיתוך אחת עם ציר x .

$$f(0) = 2$$

לכל x ממשי $2 < \frac{\pi}{2} < \arctan x < 2$ ולכן $\arctan 4 < 2$.

$$f(4) = \arctan 4 - 2 < 0$$

הפונקציה $f(x) = 2 + \arctan x - x$ רציפה, ולכן על פי משפט ערך הביניים קיים $c \in (0, 2)$ כך ש $f(c) = 0$. מסקנה: יש לפחות פתרון ממשי אחד למשוואה.

תרגיל 2

מיינ את נקודות אי הרציפות של הפונקציות הבאות:

$$א. f(x) = \frac{x^2}{(1+x)^4} \quad ב. f(x) = \frac{x+2}{x^3+8} \quad ג. f(x) = \frac{1-\cos x}{x^2} \quad ד. f(x) = \frac{4}{\frac{1}{3^{x-5}} + 2}$$

פתרון

סעיף א

נקודת אי הרציפות היא $x = -1$. מכיון ש $\lim_{x \rightarrow -1} \frac{x^2}{(1+x)^4} = +\infty$ נקודת האי רציפות היא מסוג שני.

סעיף ב

נקודת אי הרציפות היא $x = -2$.

$$\text{ואז } f(x) = \frac{x+2}{x^3+8} \Rightarrow f(x) = \frac{x+2}{(x+2)(x^2-2x+4)}$$

$$\cdot \lim_{x \rightarrow -2} \frac{x+2}{(x+2)(x^2-2x+4)} = \lim_{x \rightarrow -2} \frac{1}{x^2-2x+4} = \frac{1}{12}$$

נקודת האי רציפות היא סליקה.

סעיף ג

נקודת אי הרציפות היא $x = 0$

$$\cdot f(x) = \frac{1-\cos x}{x^2} = \frac{1-\cos x}{x^2} \cdot \frac{1+\cos x}{1+\cos x} = \frac{1-\cos^2 x}{x^2 \cdot (1+\cos x)} = \frac{\sin^2 x}{x^2 \cdot (1+\cos x)}$$

$$\cdot \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin x}{x} = 1 \text{ נשתמש בגבול}$$

$$\cdot \lim_{x \rightarrow 0} \frac{\sin^2 x}{x^2(1+\cos x)} = \frac{1}{2}$$

נקודת האי רציפות היא סליקה.

סעיף ד

נקודת אי הרציפות היא $x = 5$

$$\cdot \lim_{x \rightarrow 5^+} \frac{4}{\frac{1}{3^{x-5}} + 2} = 0 \text{ ואז } \lim_{x \rightarrow 5^+} 3^{\frac{1}{x-5}} = +\infty \text{ ולכן } \lim_{x \rightarrow 5^+} \frac{1}{x-5} = +\infty$$

$$\cdot \lim_{x \rightarrow 5^+} \left(\frac{4}{\frac{1}{3^{x-5}} + 2} + 8 \right) = 8 \text{ סה"כ נקבל ש}$$

$$\cdot \lim_{x \rightarrow 5^+} \frac{4}{\frac{1}{3^{x-5}} + 2} = 2 \text{ ואז } \lim_{x \rightarrow 5^+} 3^{\frac{1}{x-5}} = 0 \text{ ולכן } \lim_{x \rightarrow 5^-} \frac{1}{x-5} = -\infty$$

$$\cdot \lim_{x \rightarrow 5^-} \left(\frac{4}{\frac{1}{3^{x-5}} + 2} + 8 \right) = 10 \text{ סה"כ נקבל ש}$$

הגבולות החד צדדים קיימים אבל שונים ולכן נקודת אי הרציפות היא מסוג ראשון.